

regionalny punkt
konsultacyjno-doradczy

GRANTY I DOTACJE DLA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

Od lat najważniejszym źródłem finansowania działalności organizacji pozarządowych pozostają środki zewnętrzne otrzymywane w formie dotacji ze środków publicznych lub darowizn ze środków prywatnych. Mimo zwiększającej się z roku na rok liczby różnych grantodawców, nadal właśnie brak środków na finansowanie działań jest najistotniejszą barierą sprawnego funkcjonowania organizacji. Tak naprawdę jednak możliwości w tym zakresie jest stosunkowo dużo. Mamy środki publiczne rozdysponowywane na różnych szczeblach administracji publicznej, ponadto – szereg fundacji prywatnych, które również wsparciem tego typu służą.

Należy przy tym pamiętać, że możliwość korzystania z danej dotacji jest uwarunkowana zapisami statutu: cele organizacji muszą być zbieżne z celami, na których realizację przeznaczone są dane środki. Dla przykładu: jeżeli organizacja nie ma w statucie ujętych celów w zakresie kultury, realizacji zadań z dziedziny kultury, wówczas nie może ubiegać się o środki na tego typu aktywności przeznaczone.

Trudno wskazać dokładne terminy rozpoczęcia naboru wniosków w ramach konkursów na poszczególne granty i dotacje, ponieważ są zmienne w czasie. Dużo zmieniło się zwłaszcza w ciągu ostatnich dwóch lat. Biorąc jednak pod uwagę system funkcjonowania poszczególnych podmiotów i doświadczenia wcześniejszych lat, można podać przybliżone terminy, w których nabory zostaną uruchomione¹.

I Krajowe źródła publiczne

1) Konkursy ministerstw

Prawie każde z naszych ministerstw ogłasza otwarte konkursy ofert na realizację zadań publicznych. Aby się z nimi zapoznać, warto zaglądać do **Biuletynów Informacji Publicznych (BIP)** poszczególnych ministerstw, gdzie informacje takie są umieszczane na bieżąco, przy czym większość (lecz nie wszystkie) pojawia się w pierwszym kwartale roku kalendarzowego. Część jednak ogłaszana jest już pod koniec roku bieżącego (listopad, grudzień). Warto zwrócić uwagę na oferty następujących resortów:

- (a) **Ministerstwo Edukacji Narodowej** [<http://bip.men.gov.pl/>], które w roku 2015 dofinansowywało m.in. zadania z zakresu promowania lokalnych inicjatyw społecznych, inicjatyw edukacyjnych w szkolnym środowisku wielokulturowym oraz poprawy kompetencji pracowników szkoły, uczniów i ich rodziców w zakresie bezpiecznego korzystania z cyberprzestrzeni oraz reagowania na zagrożenia.

¹ Wszystkie linki, nazwy podmiotów oferujących granty, nazwy ministerstw, konkursów i oferty dotacyjne są aktualne na dzień powstania publikacji, tj. 31.08.2015 r.

regionalny punkt
konsultacyjno-doradczy

- (b) **Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego**, które oferuje wsparcie na realizację szeregu programów tematycznych [<http://www.mkidn.gov.pl/pages/strona-glowna/finanse/programy-ministra/programy-mkidn-2015.php>], ponadto w ramach „Kultury dostępnej” [<http://www.mkidn.gov.pl/pages/strona-glowna/finanse/programy-ministra/kultura-dostepna.php>]. Można uzyskać także środki na dofinansowanie do wydań w ramach Funduszu Promocji Twórczości [<http://www.mkidn.gov.pl/pages/strona-glowna/finanse/dofinansowanie-do-wydan-z-fpt.php>];
- (c) **Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego** proponuje środki m.in. na zadania z zakresu upowszechniania nauki (DUN) [<http://www.nauka.gov.pl/dzialalnosc-upowszechniajaca-nauke/>], ponadto na organizowanie i animowanie działań na rzecz środowiska akademickiego czy – na rzecz rozwoju sportu akademickiego [<http://www.bip.nauka.gov.pl/> zakładka „Konkursy”];
- (d) **Ministerstwo Obrony Narodowej** [<http://bip.mon.gov.pl/> zakładka „Ogłoszenia” => „Otwarte konkursy ofert”], finansujące m.in. działania w zakresie podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej czy obronności państwa i działalności Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej;
- (e) **Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej** [<http://www.mpips.gov.pl/>], które oferuje środki w ramach najpopularniejszych chyba programów dotacyjnych: ASOS (Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych: <http://www.mpips.gov.pl/aktualnosc-wszystkie/seniorzy/>) oraz FIO (Fundusz Inicjatyw Obywatelskich: <http://www.pozYTEK.gov.pl/FIO,2016,3845.html>);
- (f) **Ministerstwo Sportu i Turystyki** [<http://bip.msit.gov.pl/bip/finansowanie-zadan>] wspiera działania i inicjatywy w zakresie realizacji zadań publicznych z obszaru turystyki i sportu, w tym m.in. szkolenie młodzieży uzdolnionej sportowo, sportu wyczynowego osób niepełnosprawnych oraz działalności turystycznej;
- (g) **Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji** [<http://mac.bip.gov.pl/otwarte-konkursy-ofert/>], dofinansowujące szeroki wachlarz zadań, np. w obszarze integracji społeczności romskiej, budowę/dostosowanie stron www do potrzeb osób niepełnosprawnych, działań na rzecz bezpiecznego korzystania z Internetu i inne;
- (h) **Ministerstwo Spraw Zagranicznych** [<http://www.msz.gov.pl/pl/ministerstwo/konkursyministra/>] dofinansowujące m.in. działania w obszarze współpracy polsko-czeskiej (Forum polsko-czeskie), wschodnim wymiarem polskiej polityki zagranicznej oraz pomocy humanitarnej;
- (i) **Ministerstwo Spraw Wewnętrznych** [<http://bip.msw.gov.pl/bip/otwarte-konkursy-ofert/>] wspiera działania ngo w obszarze np. szkoleń dla ratowników, przeciwdziałania zjawiskom patologicznym wśród dzieci i młodzieży czy też uświadamiania negatywnych konsekwencji stosowania dopalaczy;

regionalny punkt
konsultacyjno-doradczy

- (j) **Ministerstwo Sprawiedliwości** [<http://bip.ms.gov.pl/pl/dzialalnosc/fundusz-pomocy-pokrzywdzonym-oraz-pomocy-postpenitencjarnej/>], które oferuje środki w ramach Funduszy Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej;
- (k) **Ministerstwo Środowiska** [http://www.mos.gov.pl/kategoria/3026_dla_organizacji_ekologicznych/], które wspiera działania organizacji ekologicznych;
- (l) **Ministerstwo Zdrowia** [<http://www.mz.gov.pl/ministerstwo/organizacje-pozarzadowe>], które organizacjom pozarządowym oferuje środki na działania profilaktyczne i zwiększające świadomość w zakresie m.in. szczepień, chorób cywilizacyjnych.

Konkursy te obejmują realizację projektów o różnym zasięgu, zwykle jednak co najmniej - ponadlokalnym. Część środków na tego typu projekty – nazwijmy je centralne - pozostaje w gestii „narodowych centrów” i to one ogłaszają konkursy z różną regularnością:

- (a) **Narodowe Centrum Kultury** przyznaje środki dla m.in. organizacji, które działają w obszarze kultury właśnie w ramach programów takich, jak: „Ojczysty – dodaj do ulubionych”, „Kadra kultury” czy „Kurs na kulturę” (i innych). Bieżące informacje o programach i naborach umieszczane są na stronie: <http://www.nck.pl/kategorie/programy.html>
- (b) **Narodowe Centrum Nauki** ogłasza szereg konkursów dla młodych naukowców i doktorantów, ale w zdecydowanej większości z nich brać udział mogą także organizacje pozarządowe. Wśród najpopularniejszych można tutaj wskazać OPUS, PRELUDIUM i SONATA. Nabory wniosków prowadzone są zwykle dwa razy do roku, informacje o uruchomionych naborach tutaj: <http://www.ncn.gov.pl/finansowanie-nauki/konkursy/harmonogram>
- (c) **Narodowe Centrum Badań i Rozwoju** to miejsce, gdzie można ubiegać się o dofinansowanie projektów w ramach programów krajowych i międzynarodowych. Z tych pierwszych na szczególną uwagę zasługuje w przypadku organizacji pozarządowych program „Innowacje społeczne”. Informacji na temat prowadzonych naborów należy szukać na stronie: <http://www.ncbir.pl/>
- (d) **Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej** oferuje środki m.in. w ramach programu GEKON (inicjatywie wspólnej z NCBiR). GEKON ma na celu rozwój polskich technologii proekologicznych, można pozyskać środki na współfinansowanie badań naukowych, prac rozwojowych i wdrożeniowych w tym obszarze (<http://program-gekon.pl/>). Oferuje również środki na inne działania, w tym np. na edukację ekologiczną (<http://nfosigw.gov.pl/oferta-finansowania/srodki->

regionalny punkt
konsultacyjno-doradczy

[krajowe/programy-priorytetowe/edukacja-ekologiczna/](#)) w celu podnoszenia poziomu świadomości ekologicznej i kształtowania postaw ekologicznych społeczeństwa poprzez promowanie zasad zrównoważonego rozwoju.

- (e) **Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych** ogłasza co najmniej kilka razy w ciągu roku konkursy na dofinansowanie szeregu działań na rzecz osób niepełnosprawnych (<http://www.pfron.org.pl/bip/komunikaty>) w zakresie m.in. szkolenia trenerów pracy, kampanii informacyjnych, szkoleń dla przedstawicieli ngo działających na rzecz ON w zakresie aktualnych przepisów, zmian itp, wsparcia osób z określonym rodzajem niepełnosprawności.

2) Konkursy **urzędów marszałkowskich**

W przypadku urzędów marszałkowskich najczęściej konkursy na dany rok (N) ogłaszane są pod koniec roku poprzedniego (w listopadzie/ grudniu roku N – 1). Zadania, jakie w ich ramach są możliwe do realizacji, mogą zwykle trwać maksymalnie do końca roku N oraz mają regionalny zasięg. **BIP urzędów marszałkowskich** warto odwiedzać również na bieżąco, ponieważ często zdarza się, że określony konkurs ma więcej niż jedną edycję lub – nie zostały wyczerpane środki w ramach jednej edycji bądź część organizacji, którym dofinansowanie przyznano, zrezygnowała z realizacji projektu i jest możliwość uruchomienia dodatkowego naboru wniosków.

Ogłoszenia o konkursach umieszczane są w BIPie danego urzędu. Co do zasady każdy **wydział** (z pewnymi oczywiście wyjątkami) **ogłasza konkursy w zakresie realizacji zadań publicznych dla siebie właściwych**, dodatkowo – nabory w zakresie środków, których jest **operatorem** (np. Wydział Obszarów Wiejskich – konkursy angażujące część środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich). Dla przykładu: informacje o konkursach Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego znajdują się tutaj: <http://bip.umwd.dolnyslask.pl/index,idmp,127,r,r>

3) Konkursy **starostw powiatowych**

Powiatowe konkursy, podobnie jak pozostałe ogłaszane przez jednostki samorządu terytorialnego, uruchamiane są pod koniec roku N – 1 lub na początku roku N. Informacji szukać trzeba przede wszystkim w BIPach starostw.

4) Konkursy **urzędów miast i gmin, urzędów gmin** oraz **urzędów miejskich**

Tutaj zasada zbliżona do tych w p. 3 i 4, aczkolwiek urzędy miast, gmin oraz miasta i gmin częściej ogłaszają też konkursy bieżące. Z tego powodu warto zaglądać do BIPów tych urzędów częściej niż raz - dwa razy do roku. Tutaj środki są nieco mniejsze niż w przypadku innych grantodawców, jednakże pozwalają na sfinansowanie niewielkich inicjatyw (lub dofinansowanie tych większych) w skali lokalnej.

regionalny punkt
konsultacyjno-doradczy

Analizując możliwości pozyskiwania środków z jednostek samorządu terytorialnego, pamiętać warto, że **fakt rejestracji organizacji pozarządowej w określonym mieście i województwie nie wyklucza możliwości uzyskiwania dofinansowania z innych województw**. Tutaj podstawowe znaczenie mają **zapisy w statucie**, czyli wskazany tam **obszar działania**. Jeśli zatem dana organizacja może działać np. na terenie całego kraju i chce zrobić coś dla adresatów z województwa pomorskiego, to nawet fakt, że jest zarejestrowana na Dolnym Śląsku nie rodzi tutaj żadnej przeszkody. Zasadnicze kryterium formalnej poprawności wniosku stanowią bowiem **odbiorcy zadania**.

Ważnym źródłem pozyskiwania środków od jednostek samorządu terytorialnego jest tryb **pozakonkursowy** (tzw. **tryb Art. 19a Ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie**, Dz. U. 2003 nr 96 poz. 873 z późn.zm.). Tutaj wprawdzie nie ma określonych terminów przyjmowania ofert, jednakże warto zwrócić uwagę na fakt, że środki tutaj przydzielane są **do chwili ich wyczerpania**. W efekcie najlepszym okresem na zgłaszanie inicjatyw są początkowe miesiące roku. Oczywiście w ciągu roku może zostać podjęta przez odpowiednie władze decyzja o zwiększeniu puli środków na realizację projektów przez ngo w tym trybie, co do zasady jednak – im szybciej organizacja zgłosi pomysł, tym większa szansa uzyskania dofinansowania. Przy tym należy wziąć pod uwagę, że o przyznaniu środków **nie decyduje tylko i wyłącznie kolejność** zgłoszeń, lecz uznanie ich celowości, a podstawą rozpatrzenia oferty jest jej poprawność formalna!

II Krajowe źródła prywatne

Tutaj warto zwracać uwagę na fundacje działające przy bankach i korporacjach, które często oferują dofinansowanie projektów dla innych organizacji pozarządowych, a także inne organizacje, które wspierają finansowo działania organizacji mniejszych. Wymienić należy m.in. następujące podmioty:

- (a) **Narodowy Bank Polski**, który w trybie ciągłym prowadzi nabór wniosków dotyczących projektów edukacyjnych w obszarze ekonomii i finansów (http://www.nbportal.pl/pl/edukacja/dofinansowania_nbp), cyklicznie ogłasza też konkursy (zakres zadań – jak w naborze ciągłym, możliwa wyższa kwota dofinansowania);
- (b) **Fundacja im. Leopolda Kronenberga**, przyznająca dofinansowanie na projekty w zakresie edukacji i rozwoju lokalnego, prowadząca nabór dwa razy w roku (marzec i wrzesień) (<http://www.citibank.pl/poland/kronenberg/polish/6138.htm#wnioski>);
- (c) **Fundacja KGH Polska Miedź** prowadząca nabór w trybie ciągłym (http://www.kghm.pl/index.dhtml?category_id=293);
- (d) **Fundacja Banku Zachodniego WBK S.A**, udzielająca dofinansowania w ramach swoich programów grantowych: „Bank Dziecięcych Uśmiechów” i „Bank Ambitnej

regionalny punkt
konsultacyjno-doradczy

- Młodzieży” (<http://fundacja.bzwbk.pl/tag/programy-grantowe/>), a także „Tu mieszkam, tu zmieniam”;
- (e) **Fundacja PZU**, która – podobnie jak Fundacja Banku Zachodniego WBK S.A. – przyznaje środki w ramach ogłaszanych przez siebie konkursów: „Z PZU po lekcjach”, „Młodzi niepełnosprawni – sprawni z PZU” oraz „PZU z kulturą” (<http://fundacjapzu.pl/275.html>);
 - (f) **Fundacja Współpracy Polsko – Niemieckiej**, dofinansowująca różnego rodzaju inicjatywy polsko-niemieckie, przyjmująca wnioski na bieżąco (<http://fwpn.org.pl/wnioski/co-wspieramy->);
 - (g) **Fundacja PGNiG**, wspierająca szereg różnorodnych działań związanych nie tylko z górnictwem naftowym i gazownictwem (<http://www.pgnig.pl/dzialania-spoeczne/fundacja-pgnig/konkursy-grantowe/dotacje-regulamin-i-wnioski>);
 - (h) **Fundacja BGK im. J. K. Steczkowskiego**, organizująca cykliczny konkurs „Na dobry początek”, którego celem jest wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci wiejskich i z małych miejscowości w wieku 2-8 lat. Ponadto oferuje możliwość wsparcia nie tylko finansowego w ramach programów „Młody Obywatel” oraz „Mała Ojczyzna – wspólna sprawa” (<http://www.fundacijabgk.pl/Programy/>);
 - (i) **Polska Fundacja Dzieci i Młodzieży**, oferująca środki w ramach swoich programów, w tym m.in. najbardziej chyba znanego „Równać szanse”, „Life skills” (<http://www.pcyf.org.pl/index.php?s1=programy>);
 - (j) **Fundacja Rozwoju Edukacji i Szkolnictwa Wyższego**, która proponuje dofinansowanie na wartościowe i oryginalne inicjatywy edukacyjne, naukowe, kulturalne i społeczne zbieżne z jej celami statutowymi (<http://fundacja-edukacja.org.pl/content/105/subcontent/140.html>);
 - (k) **Fundacja Poczty Dar** (<http://pocztowydar.org/wspolpraca-z-osobami-prawnymi/>), do której można wnioskować o środki na szereg działań z zakresu rozwoju edukacji, aktywizacji zawodowej, podnoszenia poziomu wykształcenia, ochrony życia i zdrowia oraz na działalność charytatywną.

III Źródła zagraniczne

1. ERASMUS+ (<http://erasmusplus.org.pl/>)

To program, który wspiera zróżnicowane przedsięwzięcia w zakresie efektywnego wykorzystywania potencjału kapitału społecznego oraz promowania idei uczenia się przez całe życie. Erasmus+ to również odpowiedź na potrzeby współczesnej Europy oraz wyzwania, które przed nią stoją.

Program składa się z trzech głównych typów działań, którymi są:

- (1) mobilność edukacyjna,
- (2) współpraca na rzecz innowacji i wymiany dobrych praktyk,
- (3) wsparcie w reformowaniu polityk

regionalny punkt
konsultacyjno-doradczy

oraz działania centralne – akcje specjalne: Jean Monnet oraz Sport.

Terminy składania wniosków są zwykle powtarzalne i wiadomo z góry, na kiedy należy się przygotować do składania wniosków(<http://erasmusplus.org.pl/o-programie/terminy/>).

Warto zapoznać się z przewodnikiem po programie, który precyzuje zakres działań, na jakie można pozyskać wsparcie. Zdecydowana większość projektów tutaj opiera się na współpracy ponadnarodowej. Jeśli dana organizacja nie ma zagranicznego partnera, może do jego poszukania posłużyć się np. bazą OTLAS (<https://www.salto-youth.net/tools/otlas-partner-finding/>).

Przedstawiciele organizacji realizujących projekty w ramach ERASMUS+ dotyczące edukacji dorosłych, jak i tych organizacji, które takie projekty mają w planach, mogą również zarejestrować się na platformie EPALE (<https://ec.europa.eu/epale/pl>), która jest pomocna przy nawiązywaniu kontaktów, szukaniu dobrych praktyk itp.

2. Bogatą ofertę dofinansowań ma **Komisja Europejska** (http://ec.europa.eu/contracts_grants/grants_pl.htm).

Oferuje wsparcie projektów lub organizacji, które promują interesy UE lub przyczyniają się do wdrożenia unijnego programu lub strategii. Zainteresowane strony mogą ubiegać się o środki odpowiadając na zaproszenia do składania wniosków. Zaproszenia te pojawiają się cyklicznie.

3. Kolejnym źródłem jest program **Horyzont 2020** (<http://www.nauka.gov.pl/horyzont-2020/program-horyzont-2020.html>).

Dofinansowanie tutaj otrzymać mogą przede wszystkim projekty naukowe, przy czym ważne jest, by projekt obejmował cały proces: od koncepcji naukowej, poprzez etap badań, aż po wdrożenie nowych rozwiązań, produktów czy technologii.

Pomocne w przygotowaniu wniosku, znalezieniu partnerów i dalej – realizacji projektu mogą być informacje Regionalnego Punktu Kontaktowego tego programu: <http://rpk.wroclaw.pl/index.html>

4. Program **LIFE** (<https://www.nfosigw.gov.pl/oferta-finansowania/srodki-zagraniczne/instrument-finansowy-life/>).

Jest to instrument finansowy Unii Europejskiej poświęcony wyłącznie współfinansowaniu projektów z obszaru ochrony środowiska i klimatu. Głównym celem tego instrumentu to wspieranie procesu wdrażania wspólnotowego prawa ochrony środowiska, realizacja unijnej polityki w tym zakresie oraz identyfikacja i promocja nowych rozwiązań dla problemów dotyczących środowiska.

5. **Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności** to kolejny podmiot, który oferuje wsparcie organizacjom pozarządowym (http://www.pafw.pl/jak_aplikowac_o_wsparcie/).

regionalny punkt
konsultacyjno-doradczy

Fundacja działa na rzecz umacniania demokracji i społeczeństwa obywatelskiego, wyrównywania szans rozwoju indywidualnego i społecznego oraz wspieranie gospodarki rynkowej w Polsce, a także, w dalszej perspektywie i w miarę możliwości, w innych krajach Europy Środkowej i Wschodniej. O środki można starać się w ramach programów Fundacji takich, jak „Równać szanse”, „Projektor”, „RITA” (Przemiany w regionie) i wiele innych. Każdy program ma wyznaczonego realizatora. Nabory odbywają się cyklicznie. PAFW co jakiś czas kończy realizację części programów, rozpoczyna też nowe.

- 6. Europejska Fundacja Młodzieży** wspiera działania służące promowaniu idei pokoju, zrozumienia i współpracy w duchu poszanowania praw człowieka, demokracji, tolerancji i solidarności (<http://www.coe.int/pl/web/european-youth-foundation/grants>).

Można tutaj uzyskać środki na międzynarodowe działania realizowane przez krajowe lub międzynarodowe organizacje młodzieżowe. Możliwe do realizacji są następujące obszary działań: działalność międzynarodowa, roczny plan pracy, grant strukturalny, jednorazowy grant strukturalny, projekt pilotażowy. Wnioski przyjmowane są cyklicznie (część działań do 1 kwietnia, część - do 1 października).

IV Pożyczki

Oddzielnym zagadnieniem pozostają **pożyczki i kredyty dla organizacji pozarządowych**. Często bowiem zdarza się, że dla zakończenia realizacji projektu konieczne jest „założenie” części środków (np. 20% lub 30% wartości grantu), która to część zostanie zrefundowana po ostatecznym rozliczeniu projektu. Oczywiście są również projekty w całości realizowane na zasadzie refundacji kosztów.

Skąd wziąć środki na ten cel? Jednym z rozwiązań są wszelkiego rodzaju kredyty i pożyczki, jednak nie warto zwracać się w kierunku ofert komercyjnych, które generują bardzo wysokie koszty. Istnieją specjalne fundusze dla organizacji pozarządowych, dzięki czemu możliwe jest uzyskanie pożyczki na dość dobrych warunkach.

- (1) Towarzystwo Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych (TISE)
[<https://tise.pl/target/ngopes/cala-polska/>]

Zostało utworzone w roku 1991 przez Bank BISE, Fundację Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych i francuski fundusz inwestycyjny SIDI. Dziś jego właścicielem jest francuski bank Crédit Coopératif, od ponad 100 lat działający w obszarze podmiotów ekonomii społecznej.

TISE oferuje ngo możliwość uzyskania środków pod konkretny projekt (np. na jego zakończenie). Proces uzyskania środków poprzedzony jest złożeniem wniosku oraz analizą

regionalny punkt
konsultacyjno-doradczy

finansową działalnośći przeprowadzaną przez wyznaczoną osobę z organizacji razem z przedstawicielem TISE.

W ostatnim czasie oferta została poszerzona o pożyczkę inwestycyjną dla tych ngo, które prowadzą działalność gospodarczą.

TISE zapewnia również możliwość uzyskania promesy, która niezbędna jest często przy wnioskowaniu o dotacje (np. z UE).

(2) PAFPIO [<http://pafpio.pl/pozyczki>]

W ofercie znajdziemy pożyczki pomostowe, operacyjne i inwestycyjne. Również tutaj organizacja musi złożyć wniosek i przedstawić kilka dokumentów potwierdzających informacje w tym wniosku zawarte.

Zarówno TISE, jak i PAFPIO oferują pożyczki, których podstawowy koszt to odsetki oraz niewielka opłata wstępna. Każda pożyczka może zostać spłacona wcześniej (przez co obniżeniu ulegają jej koszty), w każdym również przypadku można przedłużyć okres jej spłaty.

Zaprezentowany wyżej katalog grantodawców nie wyczerpuje oczywiście wszystkich możliwych źródeł dotacji. Celowo pominięte zostały wszystkie środki rozdysponowywane w ramach Funduszy Unijnych na lata 2014-2020². Z pewnością także nie zostały uchwycone niektóre źródła prywatne. Mając na uwadze powyższe oraz fakt, że z roku na rok oferta grantów i dotacji się zmienia, poradnik będzie przez nas aktualizowany co roku.

Oprac. Jolanta Kluba
Doradca dla organizacji pozarządowych

² Tematyka funduszy unijnych zostanie ujęta w oddzielnym opracowaniu.